

The Holy See

HOMILIJA SVETOG OCA

XXX. nedjelja kroz godinu Zaključenje redovite opće skupštine Biskupske sinode

Bazilika svetog Petra, 29. listopada 2023.

[Multimedia]

Neki zakonoznanac dolazi Isusu s pitanjem, samo da ga iskuša. No, njegovo je pitanje važno i trajno aktualno i ponekad si probije mjesto u naša srca i u život Crkve: „koja je zapovijed najveća?“ (Mt 22, 36). I mi, uronjeni u živu rijeku Tradicije, pitamo se: što je najvažnije? Što je kotač zamašnjak? Što je najvažnije, toliko važno da je nadahnjujući princip svega? Isusov odgovor je jasan: „A on mu reče: »*Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim.* To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: *Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga*“ (Mt 22, 37-39).

Braćo kardinali, braćo biskupi i svećenici, redovnici i redovnice, sestre i braćo, na kraju ovog puta koji smo prošli, važno je pogledati „načelo i temelj“ od kojeg sve počinje uvijek iznova: ljubiti Boga cijelim svojim žićem i ljubiti bližnjega kao sebe samoga. Ne naše strategije, ne ljudske računice, ne moda svijeta, nego ljubav prema Bogu i drugima – to je srž svega. Ali kako pretočiti u djelo taj polet ljubavi? Predlažem vam dva glagola, dva pokreta srca o kojima želim razmišljati: *klanjati se* i *služiti*. Boga se ljubi klanjanjem i služenjem.

Prvi glagol: klanjati se. *Voljeti znači klanjati se*. Klanjanje je prvi odgovor koji možemo dati na besplatnu i iznenađujuću Božju ljubav. Poklonstvena udivljenost nešto je bitno u Crkvi, posebno u ovom času kad smo izgubili običaj klanjanja. Klanjati se, naime, znači u vjeri priznati da je samo

Bog Gospodin i da o nježnosti njegove ljubavi ovise naši životi, put Crkve, sudbina povijesti. On je smisao života.

Dà, klanjajući se njemu, ponovno otkrivamo sebe slobodnima. Zato je ljubav prema Gospodinu u Svetom pismu često povezana s borbom protiv svakog idolopoklonstva. Onaj tko se klanja Boga odbacuju idole jer, dok Bog oslobađa, idoli zarobljavaju. Obmanjuju nas i nikada ne ostvare ono što obećavaju, jer „ljudskih su ruku djelo“ (*Ps* 115, 4-5). Sveto pismo se oštro obrušava na idolopoklonstvo jer su idoli djelo čovjekovih ruku i on njima rukovodi, dok je Bog uvijek Živi, koji je ovdje i dalje odavde, „koji nije onakav kakvim ga ja zamišljam, koji ne ovisi o tome što ja od njega očekujem, koji, dakle, može poremetiti moja očekivanja, baš zato što je živ. Dokaz da nemamo uvijek pravu predodžbu o Bogu jest to što smo ponekad razočarani: očekivao sam ovo, zamišljao sam da će se Bog tako ponijeti, no, pogriješio sam. Tako se vraćamo na put idolopoklonstva, želeći da Gospodin postupi prema slici koju smo mi o njemu stvorili“ (C.M. Martini, *I grandi della Bibbia. Esercizi spirituali con l'Antico Testamento* [Velikani Biblije. Duhovne vježbe sa Starim zavjetom], Firenca 2022., 826-827). I to je opasnost u kojoj se uvijek možemo naći: misliti da možemo „kontrolirati Boga“, ograditi njegovu ljubav u naše sheme. On je, međutim, u svom djelovanju uvijek nepredvidljiv i stoga traži udivljenje i klanjanje. Divljenje je tako važno!

Valja nam se uvijek boriti protiv idolopoklonstava: svjetovnih idolopoklonstava, koja često proizlaze iz osobne taštine, kao što su žudnja za uspjehom, samopotvrđivanje pod svaku cijenu, pohlepa za novcem – vrag uvijek ulazi kroz džepove, ne zaboravimo to! –, zatim zamamnost karijerizma; ali i idolopoklonstva prerusena u duhovnost: moje religiozne ideje, moja pastoralna umješnost... Budno pazimo kako nam se ne bi dogodilo da sebe stavimo u središte umjesto njega. I vratimo se klanjanju. Neka ono bude središnja os za nas pastire: izdvojimo svaki dan vremena za prisnost s Isusom Dobrim Pastirom pred svetohraništem. Klanjati se. Neka Crkva bude klanjateljica: u svakoj biskupiji, u svakoj župi, u svakoj zajednici neka se klanja Gospodinu! Jer samo tako ćemo se obraćati Isusu a ne sebi samima; jer samo kroz šutnju klanjanja Božja riječ će prebivati u našim riječima; jer samo pred njim ćemo se pročititi, preobraziti se i obnoviti se vatrom njegova Duha. Braćo i sestre, klanjajmo se Gospodinu Isusu!

Drugi glagol je služiti. *Voljeti znači služiti*. U toj velikoj zapovijedi Krist dovodi u vezu Boga i druge, kako ih se nikada bi razdvajalo. Ne postoji istinsko vjersko iskustvo koje je gluho na vapaj svijeta, *pravo* vjersko iskustvo. Nema ljubavi prema Bogu bez uključenosti u brigu za druge, u protivnom se upada u opasnost farizejstva. Možda doista imamo puno dobrih zamisli kako reformirati Crkvu, ali upamtimo: klanjati se Bogu i ljubiti svoju braću njegovom ljubavlju, to je velika i trajna reforma. Biti *Crkva klanjateljica* i *Crkva služenja*, koja pere noge ranjenom čovječanstvu, prati krhke, slabe i odbačene na njihovu putu, s nježnošću ide ususret najsiriimašnijima.

Braćo i sestre, tu mislim na one koji su žrtve ratnih okrutnosti; na patnju migranata, na skrivenu bol onih koji su sami i grcaju u siromaštvu; na one koji su shrvani teretom života; na one koji više nemaju suza, na one koji nemaju glasa. I pomislim koliko se puta, iza lijepih riječi i uvjerljivih

obećanja, podupiru oblici iskorištavanja ili se ništa ne poduzima da ih se spriječi. Težak je grijeh iskorištavati najslabije, težak grijeh koji podriva bratstvo i razara društvo. Mi, Isusovi učenici, želimo donositi drugi kvasac u svijet – evanđeoski: Bog na prvom mjestu, a zajedno s njim miljenici njegovi: siromašni i slabi.

To je, braćo i sestre, Crkva o kojoj smo pozvani sanjati: Crkva koja je služiteljica sviju, služiteljica najmanjih. Crkva koja nikada ne traži potvrdu o „dobrom vladanju“, nego prihvaća, služi, voli. Crkva otvorenih vrata koja je *luka milosrđa*. „Milosrdan čovjek – rekao je sveti Ivan Zlatousti – je luka za one koji su u potrebi: luka prima i izbavlja iz opasnosti sve brodolomce; bili oni zlikovci, dobri ili kakvi god da jesu [...], luka im nudi svoje sigurno okrilje. I ti, dakle, kad vidiš na zemlji čovjeka koji je doživio brodolom siromaštva, ne osuđuj, ne traži da položi račun za svoje ponašanje, nego ga oslobodi od nesreće“ (*Razgovori o siromašnom Lazaru*, II, 5).

Braćo i sestre, Sinodska skupština završava. U ovom „razgovoru Duha“ imali smo priliku doživjeti nježnu Gospodinovu prisutnost i otkriti ljepotu bratstva. Slušali smo jedni druge i nadasve, u bogatoj raznolikosti naših priča i naših osjećaja, osluškivali smo Duha. Danas ne vidimo puni plod ovog procesa, ali dalekovidnošću možemo gledati prema horizontu koji se raskriljuje pred nama: Gospodin će nas voditi i pomoći nam da budemo više sinodalna i misionarska Crkva, koja se klanja Bogu i služi ženama i muškarcima našeg vremena, izlazeći svima donijeti utješnu radost Evanđelja.

Braćo i sestre, za sve to što ste učinili na Sinodi i što ćete nastaviti činiti želim vam reći „hvala“! Hvala vam na zajedničkom putu, slušanju i dijalogu. I dok vam zahvaljujem želim svima nama poželjeti ovo: da možemo rasti u klanjanju Bogu i u služenju bližnjemu. Klanjati se i služiti. Neka nas Gospodin prati na tome putu! I samo naprijed, s veseljem!